

Jersey, Insulele Canalului

Vara anului 1940

Căldura soarelui începuse să se domolească, iar pescărușii se îndreptau spre ultima captură a zilei, când a sunat sirena. Vuietul ei urca și cobora, strigând peste acoperișurile de ardezie și turlile bisericilor din oraș și peste peticele de câmpuri de cartofi din depărtare. În golful St Aubin, unde valurile se prelingeau și fierbeau pe nisip, avertismentul ei a ajuns în cele din urmă la urechile lui Hedy, care dormea lângă dig, și a trezit-o cu o tresărire.

Ridicându-se încet, scrută cerul. Acum auzea și ea un vuiet slab, stins, spre est. A încercat să își calmeze respirația. Poate că era o altă alarmă falsă? Aceste avertismente deveniseră un eveniment zilnic în ultimele două săptămâni, de fiecare dată avioanele de recunoaștere doar survolau, apoi dispăreau înapoi în largul mării cu camerele de luat vederi pline de imagini neclare ale drumurilor principale și ale zidurilor portului. Dar de data aceasta ceva era diferit. Sunetul motorului conținea o notă de intenție brutală, iar acum mai multe puncte negre minuscule apăreau în albastrul îndepărtat. Vuietul devenise un vâjâit, iar vâjâitul un zumzet strident. Atunci și-a dat seama. Aceasta nu era o misiune de recunoaștere. Acesta era începutul.

De zile întregi, locuitorii insulei priveau cum fumul negru se ridica și creștea pe coasta franceză, simțeau vibrațiile exploziilor îndepărtate pulsându-le prin burtă și zdruncinându-

le oasele. Femeile își petrecuseră ore întregi numărând din nou și din nou conservele din cămară, în timp ce bărbații se înghesuiau la bănci pentru a retrage economiile familiei. Copiii protestau prin plâns în timp ce măștile de gaz le erau puse pe cap. Până atunci, toate speranțele dispăruseră. Nu mai era nimeni aici care să-i descurajeze pe agresori, nu mai era nimic între ei și premiul lor strălucitor, decât o apă albastră întinsă și un văzduh gol. Și acum avioanele erau pe drum. Hedy le putea vedea clar acum, încă la o oarecare distanță, dar după contur a ghicit că erau Stukas. Bombardiere în picaj.

Se învârti, căutând un adăpost. Cea mai apropiată cafe-nea de pe plajă era la aproape un kilometru distanță. Oprindu-se doar pentru a-și lua geanta de răchită, a sprintat spre treptele de piatră care duceau la pasarela de deasupra și le-a urcat în trei pași. În vârf, a cercetat promenada; la o sută de metri spre First Tower se afla un mic adăpost pe malul mării. Nu conținea decât o singură bancă de lemn pe fiecare dintre cele patru laturi expuse, dar asta era situația. Hedy se repezi spre ea și își zgârie tibia când calculă greșit momentul săriturii pe soclul de jos și se aruncă pe bancă. O clipă mai târziu, i s-a alăturat o tânără mamă panicată, probabil nu cu mult mai în vârstă decât ea, care ținea de încheietura mâinii un băiețel cu fața albă. În acest moment, avioanele se aflau deasupra portului St Helier, unul dintre ele făcând un arc peste golf spre ei, zgomotul motorului fiind atât de asurzitor încât a înecat țipetele băiatului în timp ce femeia îl împingea la pământ. Zgomotul violent al mitralierelor a înțepat urechile lui Hedy, în timp ce mai multe gloanțe au nimerit digul de protecție și au zburat în direcții aleatorii. O secundă mai târziu, o explozie îndepărtată a zgu-

duit adăpostul atât de tare încât Hedy a crezut că acoperișul se va prăbuși.

– A fost o bombă? Fața femeii era cenușie sub bronzul ei.

– Da. În apropierea portului, cred.

Femeia îi aruncă o privire scurtă și confuză. Hedy știa că accentul ei era de vină - chiar și într-un moment ca acesta, încă o deosebea ca pe o străină. Dar atenția femeii se îndreptă repede spre copilul ei.

– Doamne, murmură ea, ce am făcut? Soțul meu a spus că ar fi trebuit să plecăm când am avut ocazia. Ochii ei pironneau cerul. Credeți că ar fi trebuit să plecăm?

Hedy nu spuse nimic, dar urmări privirea tovarășei sale în sus. S-a gândit la angajatorii ei, soții Mitchell, care se clătinau pe acel cargobot murdar și precar, cu copilul lor țipând și cu nimic altceva în afară de un schimb de lenjerie intimă și câteva provizii îndesate într-o ladă maro. În acel moment, cu mirosul de combustibil de aviație ars în nări, ar fi dat orice ca să fie cu ei. Degetele i se îngălbeniseră pe banca din șipci. Vârtejuri de fum de cărbune pluteau peste golf, iar ea îl putea auzi pe băiețelul de lângă ea plângând. Hedy înghiți în sec și se concentrează asupra întrebărilor care-i săreau în creier ca o minge de pinball. Cât mai era până la debarcarea germanilor? Vor aduna oamenii, îi vor pune în fața zidurilor pentru a fi împușcați? Dacă veneau după ea, atunci...? Nu avea rost să termine acest gând. Anton, singura persoană de pe această insulă pe care o putea numi prieten, nu ar fi putut să o ajute. Adăpostul vibra din nou, iar ea îi simți fragilitatea.

Hedy rămase ghemuită în tăcere, ascultând avioanele care făceau bucle și picaje și zgomotul exploziilor la o milă depărtare, până când, în sfârșit, sunetul motoarelor a înce-

put să se estompeze în depărtare. Un domn îmbătrânit, cu părul alb și ciufulit, s-a împiedicat spre ei și s-a oprit să se uite în adăpost.

– Avioanele au plecat, strigă el. Încercați să ajungeți acasă cât mai repede posibil. Nu va dura mult până când vor ajunge aici. Ochii lui Hedy se fixară pe jacheta lui, care era acoperită de praf și pete inegale de sânge. Nu-ți face griji, nu este al meu, o asigură bărbatul. Un bătrân care se plimba pe lângă port a încasat un glonț în picior - a trebuit să-l ducem la spital.

– Sunt mulți răniți? Sau...? Hedy aruncă o privire spre băiețel, fără să vrea să termine întrebarea.

– Câtiva, da. Vocea bărbatului șovăi puțin, iar Hedy simți un val de angoasă. Își apăsă pumnul peste buze și înghiți din nou înainte ca el să continue: au bombardat un șir de camioane cu cartofi care așteptau să descarce în port. Adică, pentru numele lui Dumnezeu, ce rost avea asta? Clatină din cap și făcu un gest spre destinația sa. Grăbește-te!

Bărbatul iuți pasul. Hedy își ridică trupul tremurând, îi ură femeii noroc și porni pe promenadă spre oraș, întrebându-se cum naiba avea să se întoarcă la casa familiei Mitchell - presupunând că încă mai era acolo. Încercă să se grăbească, dar picioarele ei slabe se simțeau vlăguite. Și l-a imaginat pe Hemingway ghemuit sub canapeaua din sufrageria goală, cu blana de felină cenușie înțepenită de teroare. Deja regreta pe jumătate că nu ascultase sfatul domnului Mitchell de a-l eutanasia. Ochii încrezători ai animalului îi topiseră inima la ușa cabinetului veterinar.

Când a ajuns la periferia orașului St Helier, auzi clopotele ambulanțelor și strigătele haotice ale unor oameni desperați care încercau să lucreze în echipă.

Fumul se ridica în coloane perfecte din bărci și clădiri în seara de vară în care nu bătea vântul; mașinile zăceau abandonate pe șosele în unghiuri ciudate. Erau câțiva oameni prin preajmă: unii îi căutau pe cei dispăruți, alții rătăceau fără rost și un cuplu de bătrâni pe o bancă, plângând. Hedy merse mai departe, forțându-se să pună un picior în fața celuilalt, îndreptându-și în mod deliberat mintea spre realitate. Apele din jurul insulei erau probabil deja pline de submarine. În curând avea să fie din nou înconjurată de acele uniforme gri-verzui și să audă ordinele lătrate. Orice era posibil acum. Își amintea prea bine cum se comportaseră nemții la Viena.

Mai ales față de evrei.

Continuă, împingându-și greutatea corpului înainte, dorindu-și să ajungă acasă. Trebuia să ajungă la Hemingway și să-l îmbrățișeze.

– Am ăștia. Oare ar putea să ne bage în belele?

Anton stătea în ușa dormitorului său și ținea în mână o pereche de chiloți de bumbac cu striații, cândva albi, acum cenușii. Chiar și de pe scaunul ei de la fereastră, Hedy putu observa că nu fuseseră spălați. Simți că cel mai mic surâs i se strecoară pe buze la auzul cuvântului „belele”; Anton putea fi atât de precaut uneori, la fel cum putea fi exagerat de optimist alteori. Fața lui, ca și a ei când se surprindea din greșeală în oglindă, era palidă de anxietate și epuizare. Anton locuia singur și Hedy bănuia că și el stătuse treaz în ultimele patru nopți, privind fără somn peste străzile pustii, numărând cu o așteptare înfricoșătoare orele de liniște.

– E prea târziu să ne facem griji pentru asta, răspunse Hedy. Și au pus un steag alb. Nu au specificat din ce ar trebui să fie făcut. Uite, toată lumea o face. Și-au scos capetele

pe fereastra de la primul etaj, în lumina soarelui. Mai jos era o stradă frumoasă de oraș, mărginită de apartamente construite peste magazine și firme, cu uși care se deschideau direct pe trotuar. În afara fiecărei ferestre atârna un fel de țesătură de uz casnic - un șorț, un scutec de copil, o lenjerie intimă veche. Sfidare în fața înfrângerii. Anton dădu din cap că este de acord, iar Hedy, având grijă să se folosească doar de vârful degetelor, luă chiloții și îi legă de mânerul măturii, apoi îi scoase ușor pe fereastră, sprijinind capătul cu peri pe un scaun și îngreunându-l cu un prosop. În timp ce făcea acest lucru, sunetul motoarelor vehiculelor li se amplifică în urechi.

– Iată-i că vin, murmură Hedy.

Prima mașină a apărut la capătul străzii principale, fiind clar vizibilă din unghiul din care priveau - un Bentley elegant decapotabil, plin de ofițeri superiori în uniformă completă. A doua era un Daimler strălucitor cu încă alții. În spatele lor urmau vreo douăsprezece Ford-uri și Morris-uri mai puțin impresionante în care se aflau soldați de rang inferior și câteva motociclete cu ataș în spate - toate furate, a presupus Hedy, din garajele locuitorilor din zonă, deoarece militarii care sosiseră cu greu ar fi avut timp să transporte astfel de vehicule din Franța. Chiar și de aici de sus, încântarea de pe fețele germanilor era clar vizibilă. Probabil că, după luni întregi petrecute pe câmpurile reci și noroioase ale Europei, plajele albe ca smântâna și aleile cu copaci ale acestei insule pitorești le veniseră ca o surpriză fericită, așa cum îi veniseră cândva lui Hedy.

– Uită-te la ei. Vocea lui Anton era plină de furie. Ai crede că au cucerit întreaga Anglie, nu câteva insule britanice din St. Malo.

– Pentru ei este primul pas, murmură Hedy.

– Nu se așteaptă să îi salutăm, nu-i așa?

Hedy aruncă o privire spre ferestrele de vizavi. În spatele fiecăreia dintre ele se aflau localnici morocănoși care se uitau cu ură neputincioasă la noii lor stăpâni. Nu mai fuseseră lansate alte bombe de vineri seara, iar pagubele din jurul portului și a podului-basculă erau deja parțial reparate, dar toată lumea știa că ziua de astăzi marca adevăratul început al subjugării. Văzându-și răpitorii sosiți, oamenii au vrut să le insufle furia lor în inimile invadatorilor, iar supărarea lor a fost singura lor apărare.

Hedy clătină din cap.

– Nu ne vor obliga să salutăm. Vor dori să ne convingă cât de civilizați sunt - să arate lumii cum intenționează să conducă Marea Britanie. Cum au spus? Ridică pliantul de pe măsuta lui Anton și îndepărtă granulele uscate de noroi de pe stratul de flori unde aterizase. Iată: *„Libertatea locuitorilor pașnici este garantată în mod solemn”*. Pufni. Om vedea cât timp va dura asta.

Anton o strânse de umăr pentru a o liniști. Ea simți căldura mâinii lui, primul ei contact fizic cu cineva de când își luase rămas bun de la fetița familiei Mitchell și fu nevoită să-și muște interiorul buzei pentru a-și stăpâni lacrimile. Au stat așa câteva clipe, până când șirul de mașini dispăru în cele din urmă și ferestrele de deasupra trotuarului începură să se închidă. Aveau să fie mai mulți soldați, desigur, în zilele următoare, mult mai mulți, dar locuitorii insulei avuseseră o primă vedere a inamicului, suficient pentru o zi. Anton se întoarse în fotoliul său obișnuit de lângă șemineu, poziționat cu grijă pentru a ascunde linoleumul rupt de dedesubt. Era un apartament mic și neîngrijit, dar avea un aer confortabil

mult mai reconfortant decât casa imensă și pustie a foștilor săi angajatori, iar mirosul de la brutăria de dedesubt îl făcea să pară primitiv. Era un loc în care se simțea întotdeauna în siguranță.

– Nu are rost să te gândești la ce e mai rău, spuse Anton, citindu-i gândurile.

– Pentru tine e bine. Se prăbuși pe celălalt scaun, singurul rămas, și își îndesă un picior sub ea, ca de obicei. Degetele ei se jucau în permanentă cu panglica de la rochie. Sunt atât de proastă! De ce nu am plecat în America când am avut ocazia?

– Știi de ce.

– Aș fi putut face rost de bani cumva! N-ar fi trebuit să renunț atât de ușor.

Anton se aplecă în față pe scaun.

– Uite, au mai rămas atât de puțini evrei pe insulă - poate o duzină? - încât probabil că nu merită ca nemții să-i caute. Văzu probabil cinismul din ochii ei, pentru că a continuat: Chiar nu cred că va fi la fel de rău ca la Viena.

Hedy își dădu părul peste cap.

– Nu? Chiar dacă ai dreptate, chiar dacă nu-i vizează pe semenii mei, îți dai seama cât de vulnerabili vom fi acum? Suntem străini aici, străini care vorbesc germana! Vom fi prinși în focul încrucișat.

– Oamenii din Jersey nu se vor întoarce împotriva noastră în acest fel, ei știu exact de ce ne aflăm aici.

– Anton, te-au târât în lagărul ăla de concentrare acum șase săptămâni, doar pentru că ești un străin inamic!

– Doar până când au verificat lucrurile, apoi m-am întors acasă. Asta vreau să spun - oamenii de aici sunt destul de rezonabili.